

પાપીઓનું પરાક્રમ

યાને

સુંદરી પર થયેલા બે આશક!

પ્રસિદ્ધ કરનાર:—હરખજી મુળજી જગડ
ભાવનગરવાળા.

ધી ટોકરશી પ્રેસ.

NOVEL.

વર્ષ ૧૯૬૨

સને ૧૯૦૬

કીમ્મત એક પાંચસો.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ
અમદાવાદ
ગુજરાતી કૉપીરાઈટ-ગેઝેટ
૧૫૮૪

૩-૧૨

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કોપીરાયિટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૫૮૪

વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ મુંદરી પર થયેલા જે આશક

કવિ : ૩

વિષય

પાપીઓનું પરાક્રમ
યાને

સુંદરીપર થયલા બે આશક !

એક રત્નીલી વારતા.

રાત્રી ઘણી થઈ હતી, અને આકાશમાં ચઢી આવેલાં વાદળાંથી ચંદ્રનું અજવાળું નષ્ટ થયું હતું, પવનની શીતળ મંદમંદ લહરીઓ વાગી કરતી હતી, ઝરમર ઝરમર વરસાદ આકાશ મંડળમાંથી ટપકતો હતો, પવનના ધીરા સપાટાથી ક્યાંક ક્યાંક ઝાડોના પાંદડાં ખડખડ અવાજથી આમેલુબ દેખાવ આકાશમાં મળેલી મેઘલી રાત્રીથી વિચીત્ર દેખાવ થઈ રહ્યો હતો, તેમજ કોઈની આવજા તે વખતે હોય ક્યાંથી ? કારણકે રાત્રીના ૧૧૥ (સાડાગીઆર) વાગતાને

સુમારે આ બે જુવાન પુરુષ કે જે મગ
જના કારેલા, તુમાખી, હરામી કે જે એપર
વાઈ સાથ આગરની દરકાર નહીં કરનારા
કે દુખના દુખ અધોરી જેવા પોતાના
માત-પીતાની આગરને એમ લગાડનારા
એવા બે પુરુષોએ એક ગિચારા શ્રીમંત
સદ્વ્યવસ્થા શેઠ સમી કે ખાનદાન સાથ
પ્રમાણીક શેઠ ભગવંતપ્રસાદની આગરને ડાગ
લગાડવા સાર પોતાનું પાપી પરાક્રમ બહાર
પાડવાને દરવશ સાદાસ ઉત્પન્ન કર્યું—
તેથીજ તેની કેવી દુરદશા આખરે થશે તે
વાંચનાર, સાહેબને સહેજે આગળ ચાલતાં
ખજર પડશે.

આખરને ડાગ દેવાનો સબખ શો?—

સુંદરીનું ગુમ !

આ વિગતનું સ્થળ રાજનગર શોધી કહ
ડ્યું છે—તેમજ સર્વે રહેવાશી સાથ એકજ
જાતિમાં બનાવ બનેલો—એમ સ્પષ્ટ ખાત્રી
થશે કે જે વિષયજ્ઞાન તથા છોડુ આ બંને

જાણુ ખુદ નાનપણથીજ દોસ્તો હતા.
 બન્નેના માત-પીતાઓ પૈસાવાળા હતા,
 અને છોકરાઓ માઆપની ખીનકેળવણીના
 પ્રતાપે છાકટા અને રખડેલા થઇ રહ્યા
 હતા તેથી તેને ડોઝ કન્યા આપતું નહિ-
 તેથી ખીજવાયલા બન્ને દોસ્તોએ વિચિત્ર
 રીતે બ્રાહ્મણની સાથે પોતાના સગપણ
 માટે ભગવંતપ્રસાદને ઘેર આ મુંદર જે
 પવિત્ર પુત્રી તેના જોડે વિરાહનું દેહેણ
 મોકલ્યું-તેના જવાબમા ભગવંતપ્રસાદે નમ
 નતાઇ સાથ ના કહેવરાવી તેથી વિષયલા
 લને પગથી માથાના બાલ મુધી ખાઇ રહી
 અને તેની સામે ઝેર વેર બાંધી પોતાના
 વહાલા દોસ્ત છોડીને મદદગાર બનાવ્યો ને
 ઉશ્કેરાયો તો બન્નેની જોડી સરખા બની
 ને એક દાવસ વાત, તેમ કરી જવા દીધું
 હતું, ત્યાર પછી ઉપર કહેલો હેવાલ કે જે
 મધ્ય રાત્રીના વખતે ખૂબ દારૂ પીને એક
 સરિઆમ રસ્તાપર આવી પહોંચ્યા, અને

ભગવંતપ્રસાદના ઘરની શોધખોળ ગુપત્યુપ-
રવા લાગ્યા.

છોટુએ ઘરનો નંબર વિષયલાલ કનેથી
ચાદ કરેલો હતો અને ગલીના નાકેજ ઘર
હતું તે આ છોટુએ એક મિનિટમાં શોધી
કહાડ્યું. પછી ધીરે રહીને બોલ્યો,

“ભાઈ વિષયલાલ, ઘર તો આ રહ્યું.”

“ક્યાં છે ?”

“અહીંઆ આવ ત્યારેની.”

આવા શબ્દો કાને પડતાં એકદમ વિષ-
યલાલ છોટુ પાસે આવ્યો, અને ખુશાલી
ભેર બોલ્યો, “હા, ભાઈ હા. ઘર તો એજ
પણ હવે જવું ક્યાંથી ?”

છોટુએ આસ્તેથી જવાબ આપ્યો, હવે
જલદી આપણ ઘરે ચાલો, કારણ વરસાદની
વૃષ્ટિ ચાલુ છે તેમજ પવન તોરમાં છે
અને હું ચાકી ગયો છું તેથી આજે જવા
દો ને કાલે વાત.

“નહિં, નહિં—ખીલકુલ નહિ.” જો

શરદી થઇ હોય તો લે આ, શું કામ ગભરાય છે? આમ કહી એક દારનો ખાટલો કહાડી આપ્યો, તે છોટુએ હાથમાં લઈ ગળા સુધી ઠાંસ્યો, અને હવે જોરથી બોલ્યો; કાણુ છે આપણું નામ લેનાર, સાલેકુ જનસે મારું.

આમ બડબડતો તે સીસો વિષયલાલના હાથમાં આપ્યો અને ખાટી વધેલો દાર પોતે પીને ખુબ છાકટા બની જોરમાં આવ્યા તેમજ વરસાદની ફરફરથી આ બન્નેને ઘણી મજા પડતી હતી. આમ ચાલતું હતું તેટલાં વિષયલાલને યુક્તિ સુઝી કે જે છોટુ, અહીંઆ તું ઘોડાની માફક યા, હું તારા ઉપર ઉભો થઈશ ને અગાશીમાં જઈશ એટલે પછી જોઈ લે મજા—

તેના કહેવા મુજબ ઘોડો બન્યો ને વિષયલાલ ઉપર ચઢ્યો—તરતજ ફલંગ મારી જાળી પકડી અગાશીમાં આવ્યો—અગાશી માંથી દિવાનખાનામાં કે જે કર્મ સંજોગે

દિવાનખાનાવાળાએ પ્લેગના જોરથી ખાલી
 કરી પોતાને સ્વદેશ ગયા હતા તેથી તેને।
 હાથ કોઈએ ઝાલ્યો નહીં—અને દાદરપર
 આસ્તે આસ્તે ખીજે માળ વિપયલાલ પહોં
 ચ્યો, અગાશીમાંથી ફેંટો જળીએ બાંધી
 નીચે નાંખ્યો. ઝીણી સીસોટીના અવાજે
 છોડુ ચેતી—તેજ ફેંટો હાથમાં ઝાલી ઉપર
 ચઢ્યો, અને જ્યાં સુંદર સુતી હતી તે
 ઝોરડે આવી વિચાર કરવા લાગ્યા કારણકે
 આરણ્યાં બંધ હતા, થોડીકવારે છોડુએ
 યુક્તિ મચાવી કે જે એક નાની બારી
 (કમાડની બાજુમાં આગળીઆવાળી અરધી
 બારી) હતી તેનો આગળીઓ છોડુએ બે
 આંગળીએ બહારથી ઉઘાડ્યો અને ખીલા
 ડાળી માફક અંદર પેદા. વિપયલાલ બોલ્યો,
 “આહા! આવું રત્ન હવે કોણ ખુટવનાર
 છે? છોડુ બોલ્યો, “મૂખા અહોથી તો
 લઈ ચાલ, નહીં તો તારી સાથે મારા પણ
 બાર બાગ્યા એમ નક્કી સમજજે!”

આથી વિપયક્ષાત્ર ચેતીને સુંદરીની આસ
પાસ ફરી હાય, હાય શબ્દ ધીરેથી વાપ
રતો ખુશી થતો પોતાનો ખુશખોદાર રમા
લનો કુચો મોંમાં ખોસી—હાથપગ સરખાં
ખાંધી ઉઠાવવા જાય છે તેટલાં અખળાં
જગી—તેનીજ સાથે પિ...તા શબ્દ વાપ
રવા આગમજ નેણે કુચો નાંખી દીધો અને
તે પાપી રાક્ષસોને કબજે થતાંજ આગળ
વિપયક્ષાત્ર ખારણાં ખોલતો આવ્યો, ને
છોટું સુંદરીને ખંધોલે લેતો તરતજ ઘેર
તરફનો રસ્તો લીધો, ઘેર પહોંચતાંજ તેને
એક સુંદર ભોંયરામાં પુરી ત્યાંથી બેઠ જણા
રવાના થયા.

પ્રાતઃકાળ થયું સર્વે ઘરના માણસે
ઉઠ્યા, નાહ્યા ધોયાને પાંચેક મીનીટ થઈ કે
યાના પ્યાલા ગોઠવાયા—તેમજ ભગવંતપ્ર
સાદે પોતાની પત્ની નન્દીનીને જણાવ્યું કે
સુંદર ક્યાં ગઈ? હજી સૂઈ શું સુતી છે?
છોકરી જતને આટલી બધી ઉંઘ શાની?
જા, જામને ઉઠાડ. તેટલે નન્દીની "સુંદરની

ઝોરડી કને જાય છે તો ખારણું ઉઘાડાં
અને અંદર તો નમો નારાયણ. માએ
સુંદર, સુંદર આમ બે ચાર બુમો મારી
પણ કોણ બોલે ? હોય તો બોલેને—આમ
જવાબ નહીં મળવાથી તેમજ પોતાની
આંખે નહીં જોવાથી તરતજ ગાભરી બનતી
પોતાના સ્વામીનાથ આગળ આવી રડતી
રડતી બેઠી, “ત્યાંતો કાઠ છે નહીં.”

ભગવંતપ્રસાદ આ પીએ છે—ત્યાં તેમણે
આ દેખાવ જોયો અને પોતે તેની સામુજ
જોઈ રહ્યા કે આનુ કપ હાથમાંથી પડી
ગયું—“શું સુંદર નથી ?” ભગવંતપ્રસાદે
દીલગીરી સાથે જણાવ્યું.

પત્નીએ જવાબ આપ્યો, “નાજી.” નથી
“ત્યારે શું થયું ?”

“મને શી ખબર.” હું જાણતી નથી.

ભગવંતપ્રસાદ આ પીતા—તે પડતી મુકી
તરતજ પાધડી—કપડાં પહેરી જેમ બને
તેમ જલદાથી સીપાઈઓને ખબર આપ
કે તરતજ તેઓ શોધ કરવા મંડ્યા, પણ
જડે ક્યાંથી ? આ તો:—

ભયંકર ભોંયરામાં નાજીક નાજની !

આ ભોંયરામાં રહેવાની સગવડ પોતે ખાસ પોતાના દોસ્તદારો મારફતે કરેલું હતું, બીજા કાંઈને ખબર નહોતી. હવે વિષયલાલ ત્યાં એક બતી લઈ પોતાના ઓરડાની અંદર બારણાં બંધ કરી ભોંયરામાં ઉતર્યો, ને પ્રેમને શબ્દે બોલ્યો, “અરે સુંદરી તે સુંદરી એક વખત મારી સાથે હસીને કહે કે હું તમારી છું.”

સુંદરીએ જવાબ આપ્યો, “ભાઈ વિષયલાલ, તમે મને શાને સતાવો છો ? હું તમારી પુત્રી છું, તમે મારા ધર્મના પિતા છો. મને બચાવો—ઉગારો તેની સાથે મારા માતપિતા રડતા કકળતા હશે તેની ખાતર, મારી ખાતર, ધર્મની ખાતર, અગર પરમેશ્વરની ખાતર મને બચાવો. આમ રડતી કકળતી આંખમાંથી આંસુ સારતી આ બીયારી બાળ-કુમારીકા રડતી રડતી મનમાં ચૂપ-તેથી વિષયલાલ કંટાળીને જોરથી

બેાડ્યો, “ જો નથી માનવાની તો આ
 ઢરીથી તારા પ્રાણ લઇશ ? અને તને છેક
 અણધારી ગતીએ પહોંચાડીશ. હું તારે
 ખાતર પછી બંને મરું પણ તને તો મારું,
 આજે સાંજ મુઢીમાં વિચાર કરજો નહીં
 તો ગરદનજ મારું.

આહાહાહા ! (મુઢરીએ જાણ્યું કે કાંઈ
 પણ સ્ત્રી ચરિત્ર કયાં સીવાય ઢાવવાનું નથી
 પણ આ દુષ્ટની સાથે હું કાંઈ પણ રીતે
 શબ્દ વાળવાની નથી પણ શું કરું લાચાર,
 પ્રભુ ! તારી ગતી ન્યારી છે.) આહાહાહા !
 હસીને મુઢરીએ હસમુખે ચેહેરે જવાબ
 આપ્યો, “મને અહીંયાથી બહાર કાઢો તો
 પછી જો કહો તે કમુત્ર કરવા ખુશી છું.”

શાખાસ, શાખાસ કહી મુઢરીને પોતાના
 દિવાનખાનામાં લઇ ગયો, અને બેાડ્યો,
 “શું મેં કહ્યું છે તે કમુત્ર કરે છે કે
 જો નહીં સમજી હો તો ફરીને કહું છું
 કે તું મારી અર્ધાંગના થા.

આજે વિચાર કરીને સાંજે હું તમને
 ખરેખરો જવાબ આપીશ, બસ.

આથો વિપયલાલ હરખાતો હરખાતો.
ત્યાંથી રવાના થયો. ગામમાં સીપાઇઓએ
ધણી શોધ ચલાવી પણ કાંઈ વળ્યું નહી
તેથી સઘળે શોકાતુર થઈ રહ્યું.

ત્યાર પછી દિવાનખાનામાં બેઠાં બેઠાં
સુંદરીએ વિચાર કર્યો કે આમ કાંઈ વળ
વાનું નથી. આ દુષ્ટ ઘણોજ મરાબ છે,
પણ ખચર, જે કે એક યુક્તિ રચું કે
જેમાં ફાવું તો ઠીક ને નહી તોપણ ઠીક,
કેમકે છેવટ જતાં સુધી (મારી આ સુંદર
દેહને કાંઈપણ અસર થવા પામે તેની
આગમજ માફ શીર કાપી નાંખું) હું
મારી ધારેલી રૂએ (પતિવૃત્તા) રહીશ.

પાપીઓની કમબખ્તી.

એક પેનસીલવડે પોતાની ઉપર બનેલી
વીગતની અસખ્ય ચીઝીઓ પાંચ કલાક
સુધી બહાર ફેંકી તેમાંની એક તેજ
રાખ્યના એક દેશી અમલદારની ગાડીમાં
પડી, તે તેણે ઉચકીને વાંચી તેથી સર્વ

ખીનાનો જાણીતો થયો અને ભગવંતપ્રસાદ
દને જાહેર કરી પોતાની ગાડીમાં બેસાડી
અને વિષયલાલના દિવાનખાના તરફનો જ
રસ્તો લીધો.

પાંચ વાગાનો વખત થયો કે તરતજ
બન્ને જણા દિવાનખાનામાં દાખલ થયાં.
પછી વિષયલાલ બોલ્યો, વહાલી શું વિચાર
ધાર્યો? અને મસ્કેરી કરી.

દુર રહે નીચ ! તમારા જેવા દુષ્ટોને
હું ખાસડે મારું છું, અને તમારી શી
મરદાઈ છે—આવા કુકર્મ કરવાનાજ કે ?
જાઓ, જાઓ જીવતાં બજો, મારી આશા
તજે નહીં તો ખુરે મ્હોતે મરશો. આવી
રીતે જવાજ મળવાથી વિષયલાલે છૂટો
છરો ફેંક્યો, તે સુદરીથી અરધા ગજની
છેટેથી પસાર થઈ બીંતમાં ખુંચાયો તેજ
છરો લઈ કોપાયમાન થયેલી સુદરીએ
વિષયલાલની છાતીપર ચઢી તેના ગળામાં
ખોંચ્યો—દુષ્ટ તો યમના દરબારે પહોંચ્યો.
આ જોઈ છોટું તેને મારવા ઉડ્યો કે તેનો
ખાપ ભગવંતપ્રસાદ, જે ચાર સીપાહો તથા
પેસો દેશી અમલદાર સૂધ્ધાં દિવાનખાનામાં

દાખલ થઈ છોડુને પકડી લીધો, કાયદો
ચલાવી તેને છેવટ ફાંસી દીધો, અને
આનંદ આનંદ વરતાયો.

આથી સર્વે ભાઈઓ સમજાને કે કોઈ
દિવસ કોઈ પણ લપટાતા નહીં યાને લપ
ટાવતા પણ નહીં.

દોહરો.

“વિષયલાલ વિષના ફળે,
ચાખી પામ્યો મરણ.
છોડુ બદ સંગે રહી,
થયો ફાંસીને શરણ.
સુંદરી સુંદર નામથી,
કલંકથી રહી દૂર.
ભગવંતનું પાછું મહ્યું,
હી ગયેલું નૂર.

સમાપ્ત.

સસ્તો અને ચોખો!

હળદર, મરચાં, ધાણાજીર, ગરમ
મસાલો, રાઈ, મેથી હીંગ વીંગેરે
પીસેલો તથા આખો તમામ જાતનો
ચોખો મસાલો અમારી દુકાને મળે
છે, એક વખત દુકાને પધારી માલની
ખાત્રી કરવા ખાસ લલામણુ કરીએ
છીએ. ભાવ કીકાયત.

ડા. કાળીદાસ પ્રમાણુદ,

હળદરવાળા.

ઠેકાણું જાંબલી મોડોલો, દુકાન
નંબર ૧૭૪.

